

EL YAZISI BİLİMİ (GRAFOLOJİ)'NİN TÜRKÇE EĞİTİMİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Alpay SARIYILDIZ*

Özet

Yazı eğitimi, ferden eğitim hayatı boyunca edinmesi gereken temel eğitimlerden biridir. Bunun yanında yazıyla şahsiyet arasında önemli bir bağ vardır. Bu gerçekten yararlanarak öğrencilerin sorunlarına yaklaşabilir, onlara farklı konularda rehberlik edilebilir. Ülkemizde bu konuda el yazısı bilimi kullanılmamaktadır. Bununla birlikte yazı eğitimi her bireyin muhatap olduğu bir eğitim merhalesidir. Özellikle kalabalık sınıflarda öğrencileri tanımak ve onların kabiliyetlerine uygun bir eğitim modeli sunmak oldukça güçtür. Oysa el yazısı bilimi ile bu öğrencilere yaklaşmak hem kolay hem de oldukça hızlıdır. Bu sebeplerden ötürü Türkçe eğitimi açısından yazı eğitimi ve el yazısı bilimi hayati bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Yazı, Yazı eğitimi, Türkçe eğitimi, El yazısı bilimi, El yazısı bilimi tarihi.

SIGNIFICANCE OF GRAPHOLOGY IN TERMS OF TURKISH EDUCATION

Abstract

Cursive script training is one of the basic educations one has to acquire lifelong. Furthermore, there is an important correlation between cursive script and personality. Benefitting by this reality, we can approach students' problems, guide them in different cases. In this case, graphology is exploited in our country. Furthermore, cursive script training is an education period that every individual person receive. Especially in crowded classes, recognizing our students and providing them a talent orientated education model is fairly difficult. However, approaching these students by graphology is easy and also rapid. For these reasons, cursive script education and graphology have vital importance in terms of Turkish education.

Keywords: Cursive script, Cursive script training, Turkish education, Graphology, Graphology history.

* Marmara Üniversitesi, Doktora Öğrencisi

Giriş:

Düşünme ve dil becerileri, insanı diğer canlılardan farklı kılan en önemli niteliklerdir. İnsan, doğduğu andan itibaren dili hazır bulur. İlk aylarda ağlamalar, el kol hareketleri ile anlaşma sağlamaya çalışır. Büyüyüp geliştikçe iç dünyasını ve düşünce yapısını da oluşturmaya başlar (Özbay 2002: 112). Dil bir iletişim sistemi, okuma ve yazma da bu sistemin öğeleridir (Girgin 2002: 213). Yazının, sözlü iletişimin mümkün olmadığı durum ve zamanlarda iletişimi kolaylaştırma, bilgi akışını sağlama, gelecekte var olma, yarınlarda yaşama kaygısı ve ihtiyacının sonucu olarak ortaya çıkmış olduğunu söylemek mümkündür (Duran, 2009: 2).

Yazıdan, sadece o dönemin insanları değil, sonraki dönemlerde yaşayacak insanlar da faydalanacaktır. Bugün, geçmiş hakkındaki en sağlıklı bilgiler geçmişten kalmış yazılı belgelerden elde edilmektedir. Yazı insan yaşamındaki düşünceyi kalıcı kılması nedeniyle önemlidir. Duygu, düşünce alışverişini kolaylaştırır. Günümüzde insanların duygu ve düşüncelerini uzaklara ileten, iletişimlerini sağlayan, birçok araç kullanılır. Ancak binlerce yıl öncesine bakıldığı zaman yazının insan düşüncesinin çeşitlendirilmesinde ve geliştirilmesinde etkin bir gücü olduğu görülür (Özkara, 2007: 45).

Yazı, tarihin başlangıç noktasıdır. Fert için de yazı konuşmayla birlikte edinmeye başladığı bir yetenektir. Her ne kadar bu ilk çizgilere karalama adını verilse de okul hayatına kadar geçen süre insanın yazı karakterini belirleme açısından oldukça önemlidir.

Yazı düzenleri tarih boyunca ilginç bir gelişme göstermiştir. Önceleri resme daha yakın bir yazı kullanılırken yazı sistemleri zamanla gelişmiş ve daha soyut semboller kullanılmıştır. Zamanla soyut yazıya geçilmiş, artık resim ve stilize şekiller yerine çeşitli sesleri ifade eden soyut semboller kullanılmaya başlanmıştır. Bu süreçte insanlığın yaşamış olduğu gelişmenin etkisi gözden kaçırılmamalıdır. İnsanlar da önceleri daha somut düşünürken bilimlerdeki gelişmeler daha soyut düşüncelere yönelmelerine sebep olmuştur.

Yazının gelişmesiyle birlikte yazıdaki değişimleri inceleme çalışmaları da başlamıştır. Bu çalışmaların ilerlemesiyle de grafoloji ortaya çıkmıştır (Alkan, 1996: 3).

Grafoloji (graphology) Yunanca "graphein", yazmak ve "logos", sözcüklerinin birleşiminden oluşmuş, el yazısından kişilik analizi yapan bir bilim dalıdır. Aydınlanma döneminde, konusu davranışı incelemek olan akılcı psikoloji yerine deneysel psikolojiyi çalışan psikoloji akımından doğmuştur. Tarihî açıdan eski bir yöntem olmasına rağmen bilim olarak kabul edilmesi ve üniversitelerde yerini alması 1970'li yıllardan sonra olmuştur. Avrupa'daki pek çok üniversitede ders olarak okutulmakta, Almanya, İsviçre, Hollanda, İngiltere, Rusya, İsrail, Brezilya, Amerika Birleşik Devletleri, İspanya, İtalya gibi ülkelerde Grafoloji ile ilgili kuruluş, derneklerin olduğunu konuya ilişkin çok sayıda yayınlı yerini sağlamlaştırdığı görülmektedir (Gökmener, 2009: 2).

Roman'a göre el yazısı bilimi, el yazısının bilimi veya araştırılması, yazıcının şahsiyetini gösterme veya ifade etme, yazıdan kişiliğin özelliklerini açıklama sanatıdır (Roman, 1968: 169).

El yazısı bilimi, el yazısından yola çıkarak yazı sahibinin kişiliği hakkında bilgi vermeyi amaçlayan bilim dalıdır. El yazısı insanın kendisini anlatan bir yönüdür. Davranış gibi kendisi hakkında projektif bilgiler verir.

Kendini tanımadaki el yazısının kullanılması yazının tarihi kadar eskidir. M.Ö. 3. yüzyılda Aristo: "Söylenen sözler düşüncelerin sembolüdür, yazılan kelimeler ise söylenen sözlerin sembolüdür. İnsanlar nasıl aynı kelimeyi aynı sesle telaffuz edemezlerse aynı yazıyı da yazamazlar." demiştir. Aristo yazının tıpkı insanın sesi gibi kişiye ait bir ifade biçimi olduğunun farkındadır. Son Roma imparatoru Jüstinyen de hatıralarında hastalığıyla ilgili teşhislerin el yazısındaki değişikliklere göre yapıldığını nakleder (Arat, 2008: 15).

Yazı, başlangıcından XVII. yüzyıla kadar milletlerin çok dar bir kesimine özgü bir araçtı. Yazma ve okuma XVI. yüzyıldan başlayarak yaygınlaşmaya başlamıştır. (Altınköprü, 2001: 17) Bu sebepten el yazısı bilimi alanında yapılan önemli çalışmalar bu yüzyıldan sonra ortaya çıkmaya başlar.

El yazısı örnekleri ve kişilikler arasında bilinen ilk düzenli çalışma XVII. yüzyıl başlarında İtalya'da yapıldı. Alderisius Prosper, Bolonya'da *Ideographia* adlı eserini bastırdı. Onu bir fizikçi olan Camillo Baldo, harflerden bir yazıcının doğası hakkında hüküm verme yöntemini sunan tezle izledi. Bu çalışmalar el yazısı biliminin yeterince tanınmasını sağlamamıştır.

Yine de 18. yüzyılda, el yazısında bulunan sırlar, şairlerin ve filozofların dikkatini çekmeye başladı. El yazısı ve kişilik arasındaki bağı bulmak için çalıştılar. Çalışmalar neticesinde kesin gözlemler ve doğru kişilik çerçeveleri bulunmuştur.

1830'lu yıllarda Fransa'da el yazısı bilimi merak uyandırmaya başladı. Abbe Flandrin ve talebesi Hippolyte Michon, el yazılarıyla ilgili Paris'te çalıştılar. Michon metodik bir akla, dışadönük bir kişiliğe ve fotografik bir hafızaya sahipti. O yüzlerce yazıyı toplayıp inceleyerek el yazısının ayırıcı niteliklerini tespit etmeye çalıştı. Otuz yıllık bir çalışmadan sonra el yazısı incelemelerinin yöntemini bir kitap hâline getirerek kitabını 1878'de *La Methode Pratique de Graphologie* adıyla bastırdı, grafoloji adını ilk defa kullanan o olmuştur (Roman, 1952: 5).

Michon, el yazısını saf bir şekilde billurlaşmış ifade hareketi olarak düşünen sonraki grafologların eğiliminin aksine, genel olarak biçimlerin anlamına yoğunlaşmıştır. Buna rağmen modern el yazısı bilimi yazıcının iç hayatını ifade eden ve yansıtan el yazısını biçim ve hareketle birlikte inceler. Sonuç olarak, Michon'un grafik yorumu ondan sonra yeniden gözden geçirilmiş ve düzeltilmiştir (Seifer, 2009: 17).

Michon'un varisi J.Crepieux-Jamin oldu. El yazısındaki özelliklerin tek tek yorumlanmasını kaldırdı. Jamin, el yazısının bir bütün olarak incelenmesinin gerektiğini savundu. Bu kavram, çoğu özelliğin ve örneğin etkileşimi ve birleşmesiyle üretilen sonuç teorisi -Gestaltçıların görüşlerine çok benzer- ona yol göstermiştir (Branston, 1995: 231).

Crepieux-Jamin'i, zekâ testlerinin çağdaş yöntemini bulan, el yazısı çözümlerinin güvenilirliğini çalışan Alfred Binet izledi. İlk sorun özel el yazısı ör-

nekleriyle özel kişilik örnekleri arasındaki ilişki varsayımını denemektir. Doğruluğun ve zekânın grafik işaretlerdeki olumlu sonuçları el yazısı bilimine duyulan güvenin artmasına sebep olmuştur (Roman, 1952:5).

19. Yüzyıl boyunca Fransız araştırmacılar, teorik ve uygulamalı el yazısı bilimi alanında çalışmalar yaptılar. Yüzyılın sonuna doğru Alman bilim adamları liderliği devraldılar. Alman çalışma hayatındaki standartların gelişmişliğine rağmen Alman tezlerinde Ludwig Klages'in *Handschrift und Charakter* adlı eserinde aynı standartlar görülmez; ama bu ülkedeki yapılmış ilk çalışmalardandır ve Fransızcaya da çevrilmiştir.

Almanya'da yazı olgusuyla ilgili ilk açıklayıcı bilgiler düzenli araştırmalar psikiyatrist ve fizyologlardan gelir. Wilhelm Preyer, fizyoloji profesörüdür, farklı vücut organlarıyla- sağ el, sol el, ayak, ağız- yazılan yazının benzerliklerini gösterdi. 1895'te el yazısının beyin yazısı olduğu Preyer tarafından formüle edilmiştir.

20. Yüzyılın başında ünlü Alman psikiyatrist Emil Kraepelin ve ortağı el yazısı çalışmalarının daha fazla denenerek yapılmasını savundu. Kraepelin, ölçeğini kullanarak, yazı baskısını, hızın normallliğini ölçmeyi ve zihnî olarak karışık şahsiyetleri tespit etmeye kalkıştı. Deneysel psikolojiye karşı olan Klages, el yazısı biliminin ayrı bir bilim olarak ilgilenilmesi gerektiğini savundu. Onun bu görüşüne klinik çalışmalarını önemseyen ve deneysel yaklaşım ile çalışanların dışındaki diğer grafologlar katılmıştır (Seifer, 2009: 18).

El yazısı çözümlemesi, uygulamalı psikolojinin bir dalı olarak kabul edilir ve grafologlara meslekî ve tıbbî teşhis alanlarında sık sık başvurulur. El yazısı bilimi dersleri, psikolojideki akademik müfredatın ilgili bölümü ve tıp öğrencilerinin çoğu tarafından takip edilen derslerdir. Robert Heiss, W.H. Mueller; Alice Enskat ve Bernhard Wittlich işbirliğiyle tıp öğrencilerinin, psikologların ve kriminologların kullanımı için el yazısının yorumu ve grafolojik teoriyi kendilerinin öğrenimi için kitap olarak bastırdılar (Roman, 1952: 8).

1920'li yılların ortalarından itibaren, İsviçreli grafologlar Max Pulver'in liderliğinde el yazısı biliminde önemli ilerlemeler gerçekleştirdiler. Pulver, derin psikoloji kavramlarıyla desteklediği eseri *Symbolik der Handschrift'te* yazı alanının sembolik anlamının teorisini dikkatle hazırladı. Pulver, Klages'in metafizik kaygılarla incelemediği biyolojik yaşamın üzerinde durdu. İsviçre'de el yazısı bilimi öğrencilerine sağlanan destek ve Rorschach ve diğer yansıtıcı tekniklerin çok sıklıkla kullanılması grafolojinin bu ülkede hızla gelişmesine sebep olmuştur (Roman, 1952: 8).

Macaristan'da Fransa ve Almanya'daki grafolojik gelişmelere benzer bir şekilde çalışmalar yapılmakla birlikte bağımsız bir yol izlenmiştir. Macar psikologların el yazısı çalışmalarında önemli bir özelliği hem psikoloji bilgisine hem de klinik tecrübeye sahip olmalarıdır. İyi eğitim almış grafologlar klinik uygulamada ve araştırmada işbirliği yaparlar. Böylece el yazısı bilimiyle elde edilen bilginin tutarlılığı sağlanmış olur.

1920'de Macar Grafoloji Derneği ve hemen akabinde Budapeşte'de El Yazısı Araştırmaları Enstitüsü kuruldu. Grafolojik araştırmalarda nesnelliğin sağlanması,

araştırmalarda ölçümlerin standartlaştırılması için graphodyne olarak bilinen araç yapıldı. Bu araç özellikle okul çocuklarının yazı gelişmesi çalışmasında kullanıldı. Bu standartların uygulanabilir değeri normal yazıdan ayrılan çocukların anormal çocuklar olduğu görülmüştür.

Allport ve Vernon istatistik araçları ve tecrübeyi kullandı; ama ifadenin uyumu sadece ölçümlerin ilişkisi değil ama onların anlamlı karşılıklı ilişkisinden dolayı dikkat edilmiştir. Onlar hareketin basıncını, yazının genişliği ve yazının hızını kapsamlı deney kayıtlarında kullandılar. Deneylerinin çoğunda sağ elini kullananlar, sol elini kullananlar ve bacaklarıyla yazanları tercih ettiler. Onların çoğu yüzlerce sonuç elde edebilmek için tekrar ettiler. Sonuçlar iki önemli ipucunu bıraktı: İlki, tek şeklin aynı düzeyi tekrarlayan yazı performanslarında görülmüştür. İkincisi, bu yazı örneklerinde ferdin hareketlerinin hepsinde iç tutarlılık vardı. Yani, aynı nitelik farklı kas grupları veya farklı kollarla birkaç vazifenin performansını ortaya çıkardı. Fert çekingen, sert davranış örneğine eğilirse, yürüyüşündeki gibi apaçık yazısında da konuşmasına karşı yüz ifadeleri ve jestleri başını tuttuğu tarzda yazısında bulunacaktır. Aynı sonuçlara Rudolf Arnheim gibi Werner Wolff'de de rastlanır.

Allport ve Vernon, Edwin Powers ve Robert Saudek gibi el yazısı uzmanlarıyla iş birliği yaptı. O zaman el yazısı bilimine karşı ön yargılar vardı. Psikologlar doğal uygulama yerine kopya uygulamalara dayanan neticesiz sonuçlardan olumsuz etkilenmişlerdir. Bu olumsuz koşullara rağmen çalışmalarına devam etmişlerdir (Roman, 1952: 9).

Öğrenciyi tanımak eğitim hayatı boyunca üzerinde durulan önemli bir gerçektir. El yazısı bize bu konuda hiç aracısız bilgi verebilir. Bu yüzden öğrencilerin el yazısına bu gözle bakabilmeyi bilen öğretmenler yetiştirmeliyiz. Bu çerçevede en uygun öğretmen grubu Türkçe öğretmenleridir. Türkçe öğretmenlerine verilecek temel el yazısı bilimi kurallarıyla onların bu konuda iptidai de olsa eğitim almalarını sağlayabiliriz. Böylece öğrencilerin el yazılarına bir uzman gözüyle yaklaşabilir ve onları tanıyabilirler.

Türkçe öğretmenlerinin alacağı temel el yazısı bilimi kuralları aynı zamanda öğrencilerin meslek seçiminde yapması gereken tercihte de yardımcı olabilir. Öğrencinin meslek tercihinde kendini tanıması çok önemlidir. Kendini tanımadada da el yazısı biliminin verileri mühimdir. Bu noktada rehberlik servisine önemli bir katkıda bulunulabilir.

Çocukların yazıları ülkelerinin kültürlerine ve aldıkları eğitime bağlıdır, yazı stili öğretilir, Adolesant da mesela, el yazısı kullanımı çok belirgindir; Adolesant'ın yazısı kendisini ifade eden özelliklerle (expression), ayrıca değişkenliklerle de doludur (Gökmener, 2009: 24-25).

İlkokuma yazma öğretimi ile kazandırılacak beceri ve alışkanlıkların niteliği, gerek ilköğretimde, gerekse daha sonraki öğrenim yaşamında bireye gerekli olacak, yalnızca Türkçe dersinde değil, diğer derslerde ve gelecekteki başarısını da büyük ölçüde etkileyecektir (Kılıç, 2000: 18; Göçer, 2000: 67).

Sonuç:

El yazısı bilimi eğitim alanında çok farklı şekillerde kullanılabilir. Özellikle sorunlu öğrencilerin tespitinde el yazısı bilimi önemli kolaylıklar sağlar; çünkü el yazısı tahlili son derece pratik ve ucuz bir yöntem olarak karşımıza çıkar. Bununla birlikte öğrencilerin meslek tercihlerinde de el yazısı biliminden faydalanılabilir. Onlara bu yönden rehberlik edilebilir.

El yazısı tahlilinin diğer önemli bir yönü diğer metotlarda olduğu gibi(anketler, testler) suni bir malzeme bulunmaz. Öğrenci el yazısı ile tabii bir davranış gösterir. Böylece öğrenciye aracısız bir şekilde yaklaşmamız mümkün olur.

Bu gibi faydalardan ötürü el yazısı tahlili eğitim alanında muhakkak kullanılması gereken bir yöntemdir. Ülkemizde bu konuda daha fazla çalışma ve araştırma yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Alkan, N. (1996), *Yaşlanmaya Bağlı Yazı ve İmza Değişiklikleri*, İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, İstanbul.
- Altınköprü, T. (2001), *Yazı ve Karakter*, Hayat yayıncılık, İstanbul.
- Arat, M.(2008), *El Yazısındaki Sır*, Hayykitap, İstanbul.
- Branston, B.(1995), *Graphology*, Rockport: Element Books Limited, London.
- Duran, E. (2009), *Bitişik Eğik Yazı Öğretimi Çalışmalarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Girgin, Ü. (2002), *Okul Öncesi Eğitimde Okuma ve Yazma, Konuşma ve Yazma Eğitimi.*, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Göçer, A. (2000), “İlköğretim Öğretmeni Adaylarına İlk okuma Yazma Çalışmaları ile İlgili Pratik Öneriler” *Millî Eğitim*, Sayı:148, Ankara.
- Gökmener, A. (2009), *Grafoloji ve Personel Seçimi*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, A. (2000), *İlkokuma Yazma Öğretiminde Programlandırılmış Öğretime Göre Metin Yönteminin Etkililiği*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özbay, M. (2002), “Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi”, *Türk Dili Dergisi*, sayı: 602, Ankara.
- Özkar, Y. (2007), 6+1 Analitik Yazma ve Değerlendirme Modelinin 5. Sınıf Öğrencilerinin Hikâye Edici Metin Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Roman, K. G. (1952), *Handwriting: A Key To Personality*, Pantheon, New York.
- Roman, K. G. (1968), *Encyclopedia of the Written Word*, Frederick Ungar Publishing Co., New York.
- Seifer, M. (2009), *The Definitive Book of Handwriting Analysis*, Career Press, New Jersey.